

Romski izobraževalni inkubatorji – pomoč romskim učencem v procesu izobraževanja

Romana Bešter in Mojca Medvešek

Mednarodna konferenca
Formalno in neformalno izobraževanje Romov:
različni modeli in izkušnje

21. oktober 2011, Center Evropa

DVIG SOCIALNEGA IN
KULTURNEGA KAPITALA
V OKOLJIH, KJER ŽIVIJO
PREDSTAVNIKI ROMSKE
SKUPNOSTI |

THE INCREASE IN SOCIAL AND
CULTURAL CAPITAL
IN AREAS WITH
A ROMA POPULATION

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Namen in cilji

Temeljni cilj projekta *Dvig socialnega in kulturnega kapitala v okoljih, kjer živijo predstavniki romske skupnosti* je prispevati k ustvarjanju pogojev za preseganje začaranega kroga družbene izključenosti pripadnikov romske skupnosti.

Kako? → z izobraževanjem

Kako prispevati k večji vključenosti, k boljši participaciji, k večji uspešnosti romskih učencev v izobraževalnem sistemu?

Ustanovili smo **Romske izobraževalne inkubatorje (RII)**, ki so prostori oz. programi, v sklopu katerih se odvijajo različne aktivnosti, kot so: učna pomoč, interesne dejavnosti, kulturne aktivnosti, predavanja in delavnice za starše itd.

Namen RII:

1. spodbujanje učencev za uspešno vključevanje v izobraževalni proces na različnih ravneh,
2. spodbujanje razvoja različnih interesov otrok in omogočanje kakovostnega preživljanja prostega časa,
3. spodbujanje aktivnejše vloge staršev v procesu izobraževanja otrok,
4. spodbujanje dialoga med prebivalci v lokalnem okolju.

DVIG SOCIALNEGA IN
KULTURNEGA KAPITALA
V OKOLJIH, KJER ŽIVIJO
PREDSTAVNIKI ROMSKE
SKUPNOSTI |

THE INCREASE IN SOCIAL AND
CULTURAL CAPITAL
IN AREAS WITH
A ROMA POPULATION

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Učno pomoč za otroke v okviru RII izvajajo:

- Romski akademski klub (konzorcijski partner)
- Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto (konzorcijski partner)
- Center za socialno delo Trebnje (konzorcijski partner)
- Inštitut za narodnostna vprašanja (koordinator projekta)

V okviru projekta smo ustanovili 5 Romskih izobraževalnih inkubatorjev:

- **RII Prekmurje:** prostor v naselju Vanča vasi-Borejci, učilnica v Murski Soboti, program, ki se izvaja v naselju Kamenci, program, ki se izvaja v Mariboru (na dveh OŠ), Kuzmi (na OŠ) in v Murski Soboti (SŠ, Dijaški dom).
- **RII Bela krajina:** prostor v naselju Boriha-Rosalnice, program, ki se izvaja v naselju Lokve in Ručetna vas (Črnomelj), v naselju Sovinek (Semič) in v Semiču (na OŠ).
- **RII Trebnje:** prostor v naselju Hudeje
- **RII Novo mesto:** Dnevni center Brezje (prostori vrtca v Brezju)
- **RII Krško:** večnamenski prostor v naselju Kerinov grm (pilotni program vrtca)
- program, ki se izvaja na podružnični šoli Željne, OŠ Stara cerkev (Kočevje)

DVIG SOCIALNEGA IN
KULTURNEGA KAPITALA
V OKOLJIH, KJER ŽIVIJO
PREDSTAVNIKI ROMSKE
SKUPNOSTI |

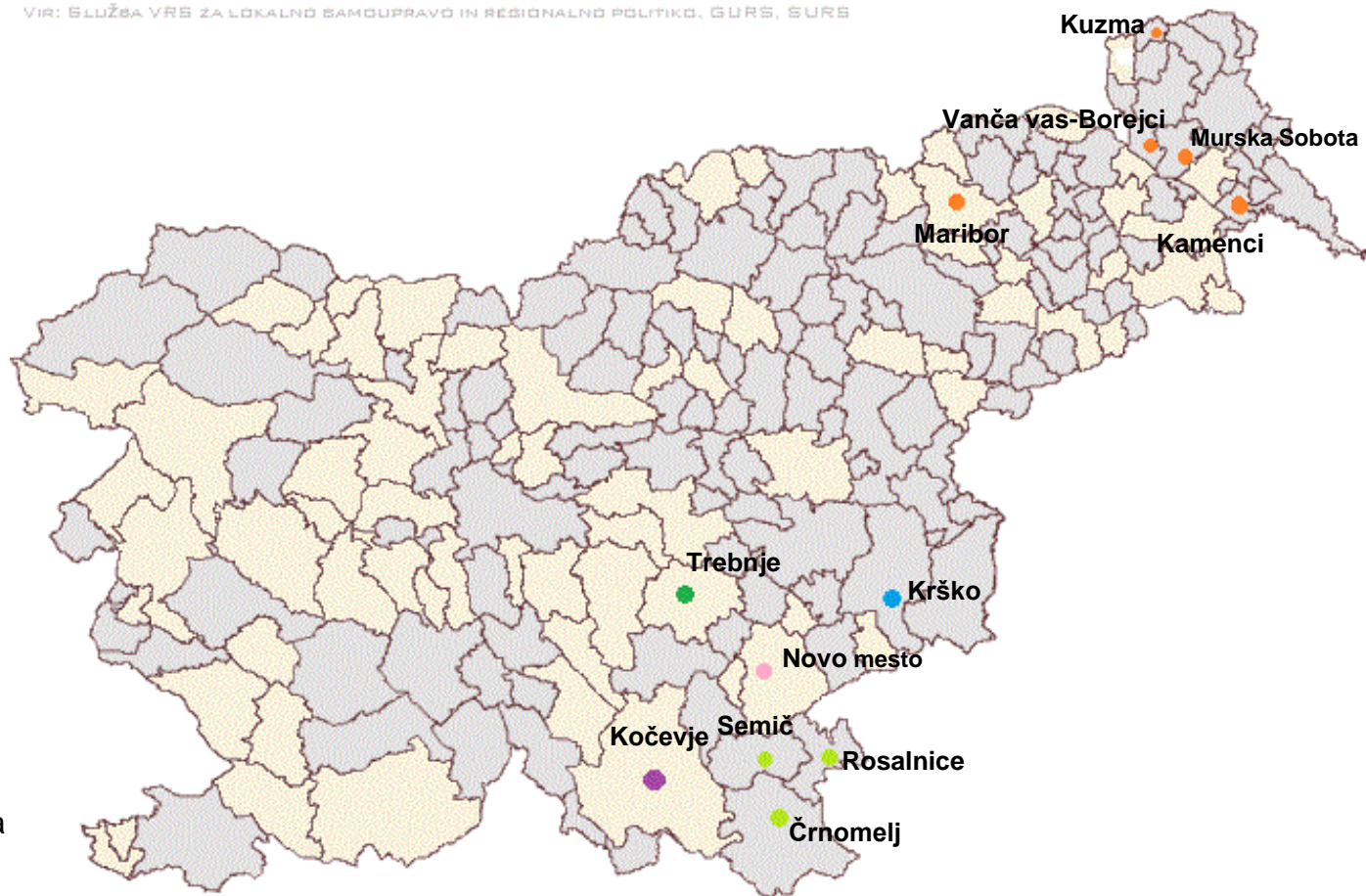
THE INCREASE IN SOCIAL AND
CULTURAL CAPITAL
IN AREAS WITH
A ROMA POPULATION

Geografska razporeditev RII

VIR: SLUŽBA VRS ZA LOKALNO SAMOUPRAVO IN REGIONALNO POLITIKO, GURS, SURS

- RII Prekmurje
- RII Bela krajina
- RII Trebnje
- RII Novo mesto
- RII Krško
- program, ki se izvaja na OŠ Željne (Kočevje)

UČNA POMOČ (UP)

NAČRTOVANO	REALIZIRANO
individualna UP	kombinacija individualne in skupinske UP
doma oz. v večnamenskem prostoru (RII) v (romskem) naselju	učna pomoč se izvaja v romskih naseljih (RII, doma), v šolah, tudi knjižnici.
UP za učence/dijake, ki imajo težave z doseganjem minimalnih standardov znanja in za učno bolj uspešne učence oz. dijake	UP se pretežno udeležujejo učenci/dijaki, ki imajo težave z doseganjem minimalnih standardov
izobrazba izvajalcev učne pomoči: vsaj V. stopnja izobrazbe	izvajalci učne pomoči imajo vsaj V. stopnjo izobrazbe; UP pa nudita tudi dva dijaka
Izvajalci UP naj bi bili po možnosti pripadniki romske skupnosti	UP je izvajalo 26 izvajalcev UP, od tega jih je več kot polovica pripadnikov romske skupnosti → vzorniki
UP smo načrtovali izvajati v sodelovanju s partnerskimi šolami	sodelovanje šol je steklo (partnerji: 14 OŠ, 4 SŠ, DD)

DVIG SOCIALNEGA IN
KULTURNEGA KAPITALA
V OKOLJIH, KJER ŽIVIJO
PREDSTAVNIKI ROMSKE
SKUPNOSTI |

THE INCREASE IN SOCIAL AND
CULTURAL CAPITAL
IN AREAS WITH
A ROMA POPULATION

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Cilji učne pomoči:

- dvigniti motivacijo za izobraževanje
- dodatna učna pomoč in razlaga učne snovi
- naučiti otroke »kako se učiti« → oblikovanj miselnih vzorcev, pisanja zapiskov, učenja iz učbenika
- spodbujanje k izdelavi domačih nalog oz. sprejemanju odgovornosti za opravljanje nalog
- navajanje na sprotno učenje
- prispevati k oblikovanju pozitivne samopodobe, dvigniti samozavest otrok
- spodbuditi zanimanje staršev za izobraževanje otrok

Podatki o izvedeni učni pomoči v šolskem letu 2010/2011 na ravni OŠ

osnovne šole	skupaj*	1-2 meseca UP (št. otrok)	več kot 2 meseca UP	
			št. otrok	povprečno št. mesecev UP
skupaj	191	79	112	5,9
dečki	83	42	41	5,8
deklice	108	37	71	5,9
1. triada	65	23	42	6,0
2. triada	88	37	51	6,1
3. triada	38	19	19	5,0
individualna UP	32	24	8	3,75
skupinska UP	148	55	93	6,1
individualna/skupinska UP	11	0	11	5,4
UP v RII	107	42	65	6,5
UP doma	23	15	8	4,1
UP RII/doma	4	0	4	5,7
UP v šoli	51	20	31	5,2
UP doma/šoli	3	0	3	4,6
UP v dijaškem domu	3	2	1	5
Bela krajina	31	19	12	3,6
Dolenjska**	58	6	52	6,8
Prekmurje	102	54	48	5,4

* V to številko so vključeni vsi otroci, ki jim je bila v šolskem letu nudena UP, tudi učenci, ki so v Dijaškem domu MS, in učenci šol, ki niso s partnerske šole projekta.

** Pod Dolenjsko smo vključili tudi učence s POŠ Željne (OŠ Stara Cerkev), Kočevje.

DVIG SOCIALNEGA IN
KULTURNEGA KAPITALA
V OKOLJIH, KJER ŽIVIJO
PREDSTAVNIKI ROMSKE
SKUPNOSTI|

THE INCREASE IN SOCIAL AND
CULTURAL CAPITAL
IN AREAS WITH
A ROMA POPULATION

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Podatki o izvedeni učni pomoči v šolskem letu 2010/2011 na ravni SŠ

srednje šole	skupaj*	1-2 meseca UP (št. otrok)	več kot 2 meseca UP	
			št. otrok	povprečno št. mesecev UP
Skupaj	11	4	7	4,8
dečki	3	3	0	0
deklice	8	1	7	4,8
1. letnik	7	1	6	
2. letnik	1	0	1	
3. letnik	1	1	0	
4. letnik	2	0	2	
individualna UP	8	3	5	
skupinska UP	3	1	2	
individualna/skupinska UP	0	0	0	
UP v RII	4	2	2	
UP na domu	3	1	2	
RII/doma	0	0	0	
UP v šoli oz. DD	3	1	2	
drugo	1	0	1	

* V to število so vključeni vsi dijaki, ki jim je bila nudena UP, tudi tisti, ki obiskujejo srednje šole, ki niso partnerske šole pri projektu.

DVIG SOCIALNEGA IN
KULTURNEGA KAPITALA
V OKOLJIH, KJER ŽIVIJO
PREDSTAVNIKI ROMSKE
SKUPNOSTI |

THE INCREASE IN SOCIAL AND
CULTURAL CAPITAL
IN AREAS WITH
A ROMA POPULATION

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Evalvacija učne pomoči

Izvajanje in učinkovitost učne pomoči spremljamo na dva načina:

- Izvajalci UP o svojem delu pišejo dnevnik (poročilo), v katerem popisujejo delo s posameznim otrokom (tedenska, mesečna in letna poročila).
- Na koncu šolskega leta šola oz. učitelji ovrednotijo napredek učencev, ki so prejeli učno pomoč v okviru projekta.

Nekatera splošna opažanja pri izvajanju učne pomoči:

- nizka motivacija za izobraževanje,
- zaradi šibkega znanja slovenskega jezika, ki je za Rome tuj jezik, imajo otroci težave z razumevanjem in osvajanjem snovi pri ostalih predmetih,
- opazna je kratkotrajna zapomnitev snovi; otroci imajo šibkejše predznanje oz. splošno razgledanost, zato se novo snov »učijo na pamet«, ker gre za memoriranje brez razumevanja, je takšno znanje navadno kratkotrajno,
- otroci se raje kot učne pomoči udeležujejo delavnic, zato so vsebine delavnic prilagojene in dopolnjene z izobraževalnimi vsebinami,
- otroci potrebujejo potrditev, prijateljski pogovor, pozornost, itd.,
- učna pomoč je bolj učinkovita, če obstaja dobra povezava med učitelji in izvajalci učne pomoči.

Ugotovitve šol (učiteljev) glede izvajanja UP v okviru projekta:

- UP je potekala razmeroma kratek čas, zato vidnejših premikov v učnem napredku učencev niso zabeležili; pri tistih učencih, ki so učno pomoč obiskovali redno, se je opazilo pozitivne premike v odnosu do šolskega in domačega dela,
- učitelji so potrdili, da nekateri učenci prihajajo boljše pripravljeni v šolo (zlasti pred pisanjem testov ali za ustno preverjanje) in v večji meri sodelujejo pri pouku,
- s pomočjo IUP se je popravila marsikatera negativna ocena in tudi popravni izpit ob koncu leta,
- bistvenih premikov glede zmanjševanja odsotnosti učencev od pouka ni bilo zaznati.

Ugotovitve šol (učiteljev) glede izvajanja UP v okviru projekta:

- učitelji so izrazili potrebo po vzpostavitvi rednega sodelovanja med izvajalcem UP in šolo oz. učitelji,
- še veliko bi se moralo narediti za dvig interesa staršev za izobraževanje otrok,
- izrazili so potrebo po tem, da se z izvajanjem UP začne čim prej, zlasti je to potrebno za učence 1. in 2. triade,
- tudi med poletnimi počitnicami naj bi bile organizirane delavnice na način, da se na posameznih področjih ponavljajo osnovna znanja in spretnosti.

Prostočasne aktivnosti v okviru RII se izvajajo na različne načine:

- kot celoletna obšolska dejavnost, kot je npr. nogometna šola (Romski akademski klub),
- delavnice in poletni tabori v času poletnih počitnic,
- izvajanje različnih delavnic (ponekod občasno, ponekod enkrat tedensko) med šolskim letom.

Z vsebino delavnic se prilagajamo interesom otrok: delavnice angleškega jezika, plesne delavnice, lutkovne delavnice, naravoslovne delavnice, razne ustvarjalne delavnice, likovne delavnice, športne igre in tečaji, pravljичne urice itd.